

Fotos: Pelle Rink

NÅR UDLICITERINGER ÆDER ILDSJÆLE OP...

– frivilligt socialt arbejdes værdigrundlag og kreativitet tonet af systemkrav om prækvalificering

Af Johs. Bertelsen

Jeg ved ikke, hvad der er værst: at være præmenstruel eller at være prækvalificeret. Men nu har jeg i hvert fald prøvet at være prækvalificeret, og det var på ingen måde nogen behagelig oplevelse. Hvad værre er: tilstanden er slet ikke slut endnu.

At være prækvalificeret er nemlig kun starten på en lang og sej proces, hvor der forude ligger megen lidelse og træthed, inden man måske langt om længe bliver forløst.

MIN LIDELSESHISTORIE

Min lidelseshistorie startede ellers lyst og godt. Jeg har i mange år været en glad aktivist og projektmager med udgangspunkt i græsrodsarbejde og frivilligt socialt arbejde. Det startede helt tilbage i 60erne og 70erne, hvor der var god plads og god tid til mange spændende aktiviteter. Ja det fortsatte faktisk op i 80erne og i starten af 90erne med mere systematiske udviklingsprojekter, som selv ministerierne gennem forskellige puljer begyndte at proppe penge i. "De tusinde blomsters periode", som perioden også er blevet kaldt.

I slutningen af 90erne begyndte der imidlertid at trække nogle sorte skyer op i horisonten, en slags forvarsel om at noget var i gærde. Medens vi tidligere stort set havde kunnet forlade os på vor kreativitet og engagement, begyndte der nu at dukke krav op om mål- og handleplaner, kvalitetsstyring m.m. Over skyerne sad der nemlig nogle helt nye medspillere og trak i snorene, de såkaldte regnedrenge... Det var systemets drenge, som skulle sørge for at kreativiteten og engagementet nu også var i overensstemmelse med de overordnede sektorplaner og tilgængelig for effektmåling og økonomisk kontrol.

I det frivillige sociale arbejde, som jeg nu befandt mig i, var der megen undren og mystifikation over al denne kontrol, fordi politikerne samtidig stod og råbte på mere frivilligt arbejde. "Det var jo så kreativt og var med til at give borgerne selvstændighed og medansvar". Det var som om systemets ene hånd ikke vidste, hvad den anden gjorde, en slags skizofreni, som desværre også begyndte at brede sig til os på gulvplanet. Hvem skulle vi tro på, kunne man overhovedet tro på nogen, var vi måske udsat for en snedig knibtangsbevægelse?

OVERRASKELSESEANGREBET

Omkring 1. februar 2004 kom svaret på vores skizoide trængsler så som en tyv om natten. En morgen lå der pludselig et brev fra Københavns Kommune, hvor der stod, at hvis vi ville fortsætte vore kreative aktiviteter skulle vi inden d. 23. februar søge om prækvalifikation til at blive kvalificerede til at kunne få lov til at give tilbud på de beskæftigelsesaktiviteter, som vi hidtil havde udført for kommunen.

Om ikke andet, så var dette brev dog godt for noget: Havde vi hidtil været i tvivl, stod det nu helt klart, at fremover var det systemet, som satte dagsordenen. Ville vi være med, havde vi bare at rette ind, her blev ikke spurgt til vore værdier eller engagement som frivillig social organisation.

Nu var der andre boller på suppen. For det første blev det i brevet gjort os klart, at man jo ikke havde tid til at forhandle med hvem som helst, så ville vi overhovedet gøre os håb om at komme i betragtning til vort hidtidige arbejde, så måtte vi hellere se at finde nogle kompagnoner, så vi kunne etablere et konsortium. I øvrigt skulle vi lige sikre os, at disse kompagnoner havde en væsentlig økonomisk soliditet, fordi vi i et konsortium måtte være indstillede på at skulle hæfte for hinandens tilbud. For det andet skulle vi så lige sørge for at få udarbejdet en beskrivelse af vore aktiviteter, faciliteter, metoder og medarbejdernes CV'er. Alt dette for at søge om prækvalifikation.

ILDSJÆLE PÅ KØL

Nu er vi så prækvalificerede og kan afgive tilbud.

Hertil kræves kun, at vi forholder os til et tommetykt udbudsmateriale fra Københavns Kommune, hvor det nøjes beskrives, hvad man ønsker tilbud på, og under hvilke vilkår ydelserne skal leveres. Jeg forudser, at jeg og mine medarbejdere må bruge de næste tre ugers arbejde på at få dette materiale arbejdet igennem med hertilhørende prisberegninger på, hvad hver enkelt time af vore ydelser for fremtiden skal

koste. Herefter skal vi i forhandlinger med resten af vort konsortium og om en måned skal vore tilbud så afleveres til kommunen. Tilbud som alle sammen er baseret på, at vi samtidig skriftligt kan dokumentere, at vi vil leve op til Københavns Kommunes værdigrundlag og personalepolitik. Hvem spurgte til de frivillige organisationers værdigrundlag?

Efterfølgende skal vore tilbud forhandles med kommunen. Lykkes det os at blive enige med kommunen om en kontrakt, er det eneste vi får kontrakt på, at vi har ret til at handle med lokalcentrene, som så i 2005 og 2006 kan købe jobtræningspladser hos os og vore konsortiefæller. Kommunen forpligtiger sig imidlertid ikke til at købe pladser hos os, hvorimod de betinger sig ret til at retsforfølge os, hvis vi ikke til enhver tid står til rådighed med pladserne.

HVOR DUM KAN MAN VÆRE

Den undrende læser vil sikkert spørge, hvorfor vi dog bevæger os ind på denne galej. Der må vel være mere meningsfyldte opgaver at tilbringe livet med. Dette er for så vidt rigtigt, men sagen kompliceres jo af, at vi netop laver det arbejde, vi gør, i alternative projekter og i frivilligt socialt arbejde, fordi vi synes at vi er istand til at tilføre det sociale arbejde nogle særlige værdier og en særlig meningsfylde. Skal vi uden videre lade denne mulighed gå fra os og overlade det hele til markedet og kommercielle kalkuler?

Sagen er jo den, at hvis vi ikke deltager i Københavns Kommunes udlicitering af afklarings- og jobtræningsforløb for svage arbejdsløse, så må vi i Kristeligt Studenter-Settlement lukke alternative projekter som Sidegadeprojektet, Kjøbenhavns-Genbrugs-Compagni og integrationsprojektet Fam-Work af den simple grund, at kun de der vinder tilbud i udliciteringsrunden fremover må arbejde med arbejdsløse i Københavns Kommune. Det samme gælder en lang række andre små projekter på Nørrebro, i Nordvestkvarteret og i Kgs. Enghave, som vi nu er gået sammen med i det omtalte konsortium.

UDLICITERINGER ÆDER ILDSJÆLE OP

Hvad der i nogle år har stået som mørke skyer i horisonten er nu ved at blive benhård realitet. Sammenblandingen af det offentlige, det private erhvervsliv og det frivillige arbejde i socialektoren har gennem nogle år forsonende været beskrevet som et velfærdsmix. De forskellige sektorer kunne optimistisk drage fordel af hinandens potentialer og lære af hinanden. Dette forudsatte imidlertid en vis ligeværdighed sektorerne imellem.

Som situationen tegner sig nu, tegner der sig en uskøn alliance mellem det offentlige og markedskræfterne på bekostning af værdier og metoder i det frivillige arbejde. Så kan politikerne tale nok så meget om alle det frivillige arbejdes lyksaligheder, de har desværre ikke noget at have det i. Snarere tyder meget på, at også politikerne er ved at blive kørt ud på et sidespor sat overfor den magtfulde alliance mellem systemets embedsmænd og markedskræfterne. I denne sag har jeg i hvert fald endnu ikke mødt en politiker, som ikke har slået kors for sig og udtalt, at "det da også er for galt, som I behandles, men det skyldes forhold i EU, som vi ikke har indflydelse på."

Men indflydelse er ikke kun noget man måske har, det er også noget man tager. Hvis man derfor ønsker en frivillig social sektor i Danmark som en sektor, der fortsat skal bidrage til udvikling og fornyelse på det sociale område, så er der brug for et politisk indgreb, som sikrer den frivillige sociale sektor arbejdsvilkår, der ikke fremover dikteres af kommunernes værdigrundlag og markedskræfternes rentabilitetskalkuler. I modsat fald dør den frivillige sektor som en værdibaseret sektor og regnedrengene sætter sig også her for bordenden i bestyrelseslokalerne.

Johs. Bertelsen er forstander for Kristeligt Studenter-Settlement og formand for Frivilligt Forum. Artiklen har tidligere stået i Kristeligt Dagblad.

